

Eurajokinen ponikasvattaja käräjöi eläinsuojeluviranomaisia vastaan

Riittämättömästä valaistuksesta eläinsuojelurikkomustuomio

Huhtikuinen päivä Eurajoella. Ilona Lahdenranta vie katsomaan omistamiaan islanninhevosia ja shetlanninponeja laiturilla.

Aidalle tulee kuusi erikoista ja väristä ponia. Lahdenranta rapsuttelee niitä ja kertoo hevosenpidostaan: "Ei tässä sen kummempaa motiivia ole, kuin että näitä on kiva katsella ja niiden kanssa on mukava seurustella."

Hevosihmisen silmin Lahdenrannan poneilla on suurin piirtein sellaiset unelmaolosuhteet, joista useimmat hevoset Suomessa voivat vain haaveilla. On tilaa ja seuraa. Hoitajana ihminen, joka on elänyt hevosten parissa lapsesta asti. Poniit ovat hyväkuntoisen näköisiä, ystävällisiä ja levollisia. Niillä on kahden hehtaarin nurmilaidun ja iso hirsinen, kuivitettu pihattorakennus.

Lahdenrannan kotitalossa, ison satakuntalaisen maalaistalon pihapiirissä, ovat hänen pikkuponeistaan kahdeksan minishettistä ja miniatyyrihevosta. Myös niillä on asialliset ja viihtyisät pihatto-olosuhteet, joskin pienemmät. Pikkuponien tarhat ovat pihattorakennuksen ja katoksineen noin 2500 neliötä - lisäksi niillä on kesäisin käytössään iso ruoholaidun, jossa on myös pihattorakennus.

Lahdenranta on 47-vuotinen kirjastonjohtaja. Hän asuu synnyinkotiaan, erittäin isoa eurajokista maalaistaloa useine kymmenine pelto- ja laidunhehtaareineen, iäkkäiden vanhempiensa ja sisarustensa sekä näiden perheiden kanssa.

Lahdenrannalla on kymmenien vuosien eläinsuojeluhistoria. Jos talon pihalle ilmaantuu koditon kissa tai koira, se voi edelleen olla varma, että Lahdenrannan talosta löytyy sille ruokaa ja huolenpitoa. "Jos kissa jää siihen pidemmäksi aikaa pyörimään, minulla on ollut jossain vaiheessa tapana kastroida se, jotta ei sentään tulisi lisää villikissoja", Lahdenranta kertoo. Hänellä on kodissaan kymmenen löytökissaa.

Viime vuoden marraskuussa alkoi paikallinen, omaa löytöeläinkotia yrittäjänä pyörittävä vapaaeh-

toinen eläinsuojeluvälvoja ja kunnaneläinlääkäri saada ilmiantoja. Ilmiannot olivat nimettömiä mutta luotettavilta taholta.

He tulivat tarkastuskäynnille marraskuun 2007 ja sitä seuraavan toukokuun välisenä aikana kaikkiaan kolme kertaa. Lokakuussa 2008 Lahdenranta sai eläinsuojelurikkomustuomion Rauman kärjäoikeudessa.

Mitä rikkomukset sitten olivat? Käräjöimään mentiin yövalon puuttumisesta ponien pihatossa. Jonka yövalon tulee olla "sellaista, että sen valossa pystyy lukemaan sanomalehteä" (tarkastuseläinlääkärin antama määritelmä).

Siitä, ettei ollut ajallaan tehty ilmoitusta "laajamittaisesta eläintenpidosta" lääninhallitukseen.

Edelleen raastuvassa oli aiheena ponien keuhkoiden puutteellisuus. Raastuvassa keuhkoiden puutteellisuutta eläinsuojeluviranomaiset esittivät ottamansa valokuvan avulla, jossa ponilla väitettiin olevan "alkava lantapanssari". Kuvassa tosin näkyy puhdas, talvikarvasa oleva, vatsa- ja jalkakarvoistaan hieman kuraistunut poni.

Kärjäoikeudessa väännettiin ponien laitumen "kuraisuudesta" - vaikka kura oli isolla laiturilla vain paikoin, niillä paikoilla, joilla ponit eniten tungeksivat.

... Jatkojohtojen käytöstä sisällä tallissa, vaikeivat ne olleet eläinten ulottuvissa.

... Klapihoneen kehikosta, joka oli pihatossa.

Ja lukuisista muista vakavuusasteeltaan vastaavallisista havainnoista.

Ilmoituksen lääninhallitukseen, katoksen ja klapihoneasian Lahdenranta korjasi seuraavaan tarkastukseen mennessä, sähkömiehen hän sai paikalle kahden viikon päästä tarkastuksesta.

Yhdelle laitumista hän ajoi ohjeen saatuaan hiekkaa ja toisella laiturilla tehtiin mittavat kaivuutyt: "Yksi islanninhevostista sairastui tämän seurauksena hiekkäähkyyn", Lahdenranta kuittaa.

Edellämäinitut syytetyt suurelta osin raukesivat kärjäoikeudessa, sillä tuomiolauselmassa todetaan: "Lahdenranta tuomitaan eläinsuojelurikkomuksesta, samalla syytetty näyttämättömien laiminlyöntien ja menettelyn osalta enemmän-

ti hylätään."

Tuomio tuli kuitenkin hevosten pitopaikan valaistuksen puutteellisuudesta, tilapäisistä sähkökytkennöistä tallissa ja klapihoneen puiseu kehikon pitämisestä pihatossa.

Viranomaiset vs. hoitavat eläinlääkärit

Lahdenrannan asiassa ei auttanut, että Lahdenrannan hevostia säännöllisesti hoitava eläinlääkäri kirjoitti asiakkaansa puolesta lausunnon, jossa totesi asiakkaansa hevosten ja ponien aina olleen hyväkuntoisia. Laitumien tämä hoitava eläinlääkäri totesi olevan siisteydeltään normaaleja hevoslaitumia eikä tarvetta niiden korjaamiseen hänen mielestään ollut.

"Eikö ole aika erikoista, että vuoden 2007 aikana minulla kävi kaikkiaan kuusi eri eläinlääkäriä ultraamassa tammoja ja erilaisia hoitotoimenpiteitä eläimilleni tekemässä. Kukaan ei koskaan löytänyt mitään huomautettavaa. Pitäisihän heidän jo viran puolestakin puuttua asioihin jos joku hoitaa rikollisen huonosti eläimiään", Lahdenranta ihmettelee.

Lahdenranta on valittanut kaikkiin mahdollisiin tahoihin, mutta kaikkialta tulee vastaukseksi sama kehäpäätelmä: tarkastuksen tehneet viranomaiset edustavat asiantuntijatahoa.

Tapauksessa toiminut eläinsuojeluvälvoja Tanja Koski ei halunnut kommentoida asiaa Hevosurheilulle ja viittasi salassapitokiellon. Kunnaneläinlääkäri Minna Laeslahti on parhaillaan äitiyslomalla, joten häntä ei tavoiteltu, mutta Laeslahden esimies, Rauman kansanterveys-työn kuntayhtymän terveysvalvonnan johtaja Hanna Lundström vastasi sähköpostiin kertomalla lopettavansa juuri virassa. Hän viittasi kärjätuomioistuimen päätökseen eikä halunnut kommentoida tapausta sen enempää.

"Eläinsuojelu on kannatettava asia, olenhan itsenkin ollut eläinsuojelijaa melkein koko ikäni. Mutta tällainen toiminta on pelkkää hölmöilyä veronmaksajien kustannuksella ja tässä tapauksessa vielä kunnaneläinlääkärin päivystysajalla, kun heitä on muutenkin lähes mahdoton saada tulemaan!", Lahdenranta toteaa.

Lahdenranta pitää outona menettelytapaa, jolla tarkastukset hänen tapauksessaan tehtiin: "En tiennyt mitä papereihin kirjoitettiin. Minulle ei ilmoitettu heidän mielestään pielsä olevista asioista tarkastuksen aikana, jolloin olisin voinut perustella ja argumentoida paikan päällä - tai edes tietää mistä on kysymys. Esimerkiksi, kun tarkastuspöytäkirjassa väitettiin ponin otta- nneen lämmittävän juomakupin sähköjohdon suuhunsa, olisin voinut siinä paikassa osoittaa, että se oli täysi mahdottomuus. Johto kulki

menettelyä tai määrätä eläimen omistajan määrääjässä täyttämään velvollisuutensa eläinten olosuhteiden parantamiseksi. Kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla. Määräajan umpeuduttua tehdään uusintatarkastus, jossa valvotaan että määräyksen mukaiset toimet on tehty.

Tarkastuksesta laaditaan tarkastuspöytäkirja ja siinä on mukana tarkempi valitusosoitus.

Asiallinen keskustelu ja asioiden esille tuominen tarkastuksessa on paikallaan. Myös omia muistiinpunoja on mahdollista tehdä, mikäli katsoo, että niistä myöhemmin on hyötyä.

suojeluviranomaiselta, että hevonen on "pakoeläin, joka pimeässä saattaa pelästyä ja loukata itsensä."

Eikö tällainen lausuma ole lähinnä käsittämätön? Ainakin, jos siitä seuraa, että suomalaisilla talleissa ja pihatoissa, ehkä laiturimillakin, on pidettävä tästä lähtien aina kirkkaat valot päällä.

Seuraako siitä? Kuka kertoisi? Entä onko kirkas 24/7-valaistus sopiva eläimen fysiologisten ja kestävyystymistartteiden täyttämiseen (eläinsuojelulaki)?

Mediaan on tullut viime viikoina eläinsuojeluyhdistyksiltä tiedotteita "Euroopan edistyneimmän eläinsuojelulain" puuhamisesta Suomeen.

Ilona Lahdenrannan pikkuponeilla on 2500 neliön talvitarhassaan sekä kuvan kaksiseinäinen katos, että pihattorakennus. Katos johti tilapäisesti eläinsuojeluvälvojen käyttöön.

Ilona Lahdenranta, ponitamma Halstock Dazzler ja sen pariviikkoinen varsa Nana.

Shetlanninponin 'alkava lantapanssari'.

kiinteän aidan toisella puolella, eikä ponit mitenkään olisi voinut ylettyä siihen. Tai kun toisella ponilla väitettiin olevan 'alkava lantapanssari', olisimme yhdessä voineet katsoa ponin mahaa. Oleellista, ja se, mitä tässä haluan painottaa, on, että kun tarkastuspöytäkirja viikon kuluttua postitse tulee, on myöhäistä enää tarttua mihinkään väittämään, sillä viranomaisten on helppo kyseenalaistettua tilanteesta väittää, että viikossa asiat ovat muuttuneet."

Lahdenranta on raivoissaan, sillä hänet on seutukunnalla "leimattu". Hän kertoo tuomiosta kerrotun muun muassa paikallisissa lehdes-

sä. "Kyllähän sitä tietää miten ihmiset tällaisista asioista ajattelevat: he ajattelevat, että ei savua ilman tulta - kyllä siellä jotain mätää täytyy olla."

Asia tosin jatkuu, sillä Lahdenranta valitti Turun Hovioikeuteen, joka ottaa asian käsittelyynsä elokuussa.

Lahdenranta on varustautunut hankkimalla vastaisia käynnejä varten videokameran: "Seuraavan eläinsuojelutarkastuksen videoin alusta loppuun asti."

LEENA ALERINI

Kysyy

Tarvittavat luksit?

Mitkä säädökset/lait/asetukset säteilevät hevosilla pidettävää valaistusta?

Kyseisessä tapauksessa henkilö sai eläinsuojelurikkomustuomion 'riittävän valaistuksen' puuttumisesta ponien pihatossa.

Löytyykö eläinsuojelulais- ta tällainen lainkohta vai onko asiasta maininta jossakin muualla?

Mitkä asiat eläimiä pitävän henkilön pitäisi tietää, jotta tämänkaltainen tarkastus ei tule yllätyksenä hänellekin?

Helinä Ylisirniö, toiminnanjohtaja Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitossa, vastaa:

"Eläinsuojelulaki puhuu vain yleisesti eläinten pitopaikasta: 'Eläimen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä muutoinkin tarkoituksenmukainen ottaen huomioon kunkin eläinlajin tarpeet'.

Eläinsuojeluasetuksessa asia on valitettavasti vain hyvin yleisesti todettu: 'Eläinsuojelun lämpötilan ja valaistuksen on oltava eläinsuojelussa pidettävälle hevoselle sopivat'.

<http://www.b.mmm.fi/el/laki/f/F24.html>

Ministeriön tavoitteena terve ja hyvinvoiva hevonen toteaa asian myös hyvin yleisesti: 'Pitopaikan valaistuksen tulee olla hevoselle sopiva ja riittävä eläinten asianmukaiseen tarkastamiseen ja hoitamiseen.' <http://www.b.mmm.fi/el/julk/tavhevo- nen.html>

Kysymykset siitä, mikä on riittävästi tai liikaa/liian vähän, ovat yleensä asioita, joihin viime kädessä tuomioistuimien ottaa kantaa ja se voi sitten vaihdella tuomioistuimista tai oikeustapauksista riippuen, miten tuomioistuimien asian katsoo.

Hevosnomistajalle on olemassa tarjolla hyvin paljon tietoa, hevosjärjestöistä eläinsuojelujärjestöihin löytyy tietoa kun vain sitä halutaan hakea. Valitettavasti hyvin moni hankkii hevosen ennen kuin hankkii tietoa, ja sen jälkeen ollaankin sitten ongelmassa.

SEY:n Hevosnomistajan opas löytyy sivuiltamme: http://www.sey.fi/elaintieto/hevonen/hevosnomistajan_opas/

Eläinsuojelutarkastukseenhan ovat monesti hyvät tilanne saada palautetta omasta hevosenpidosta ja mikäli käynti on aiheuton, sitä parempi."

LEENA ALERINI

Eläinten sekä omistajien oikeuksia

Eläinten huono kohtelu, julmuus ja hoidon laiminlyönti ovat rangaistavia toimia ja jokaisen meistä tulee omalta osaltamme vaikuttaa siihen, ettei sellaista toimintaa harjoiteta. Mutta milloin olemme raja-alueella ja milloin säännösten vääriä tulkin- ta tai tarkoitushakuinen ilmoittelu viranomaisille uhkaa eläimen omistajan oikeusturvaa?

Eläinsuojelutarkastuksessa valvojan tulee ensisijaisesti pyrkiä eläim-

nen omistajalle annettavien neuvon- edistämään eläimen hyvinvointia ja vaikuttamaan siihen, että tarkastuksessa ilmenneet lievät eläinsuojelulliset epäkohdat korjataan. Lievissä tapauksissa edetään siis neuvonnan kautta.

Jos tarkastuksessa kuitenkin havaitaan että eläinsuojelulakia tai -säädöksiä rikottu, on tarkastajan ilmoitettava siitä edelleen lääninhallitukselle, kunnaneläinlääkärille, kunnan terveydensuojeluvälvovalle hoitavalle viranhaltijalle tai poliisille, joiden on tarvittaessa ryhdyttävä asiassa toimenpiteisiin.

Eläimen omistajaa voidaan kieltää jatkamasta säännösten vastais-

ten omistajien määrääjässä täyttämään velvollisuutensa eläinten olosuhteiden parantamiseksi. Kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla. Määräajan umpeuduttua tehdään uusintatarkastus, jossa valvotaan että määräyksen mukaiset toimet on tehty.

Tarkastuksesta laaditaan tarkastuspöytäkirja ja siinä on mukana tarkempi valitusosoitus.

Asiallinen keskustelu ja asioiden esille tuominen tarkastuksessa on paikallaan. Myös omia muistiinpunoja on mahdollista tehdä, mikäli katsoo, että niistä myöhemmin on hyötyä.

Tarkastukset on pyrittävä suorittamaan niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa eläimille, omistajalle tai tarkastuksen kohteena olevan tallin toiminnalle.

Jokaisen hevosihmisen tulisi tustua voimassa oleviin eläinsuojelulakeihin ja -ohjeisiin. Säännökset ovat selväjärkisiä ja niistä käy ilmi, että eläimiä on hoidettava ja kohdeltava hyvin. Samalla voi varmistua siitä, mitä hyvältä eläintenpidolta odotetaan ja mitä muodollisia vaatimuksia viranomaisille tulee toimittaa.

Mikäli oma eläintenpito on systemaattista ja siinä toteutetaan hyvää hoitoa, voi sitä virallisten ilmoit-

tusten ja luetteloiden lisäksi tuoda esille vaikkapa päiväkirjanpidolla. Päiväkirjan voi liittää eläinlääkärin lausuntoja tai valokuvia.

Viranomaisen toimii eläinsuojelussakin virkavastuulla. Tämän vuoksi eläinsuojelutarkastuksia tekevä viranomainen nauttii tiettyä yleistä luottamusta. Viranomais- toiminnan pitäisi aina olla ehdotoman puolueeton, objektiivista ja ammattitaitoista. Mikäli näin ei ole, viranomaisen väärinkäytökseen tai taitamattomuuteen ei tule alistua.

Mikäli eläimen omistaja kokee, että esimerkiksi kunnan eläinlääkäri tai eläinsuojeluvälvoja on me-

netellyt toimessaan sopimattomasti tai virheellisesti, valvoo heidän toimiaan ensisijassa läänineläinlääkäri.

Valitusmenettelyt ja toimintaa edelleen valvovat viranomaiset ovat olemassa kansalaisten oikeuksien turvaamiseksi ja niitä tulee käyttää silloin kun toiminta on perustetonta. On kuitenkin varauduttava, ettei pelkkä väite väärästä toiminnasta tai virheellisestä tulkinna- stasta riitä. Omat perustelut ja vastanäyttö on hoidettava huolella.

PAULIINA LEHTOLA

Kirjoittaja on erityisesti hevoskysymyksiin perehtynyt oikeustieteiden kandidaatti.

Kolumni

Pitääkö öisessä pihatossa pystyä lukemaan sanomalehteä?

Jotakin on pielessä, jos eläinsuojelutarkastuksen lopputuloksena mennään raastupaan ja saadaan tuomio siitä, että öisessä hevospihatossa ei pysty lukemaan sanomalehteä.

Tragikoomista on, että se ei oikeastaan ole enää kovinkaan yllättävää tämän päivän Suomessa.

Näin Ilona Lahdenrannalle

eläinsuojelutarkastuksen tulok- sena kävi. Hänellä oli ponipihatossa korkealla pylvässä oleva ulkolamppu, joka hohkasi valoa pihattorakennuksen sisäpuolel- lekin, mutta ei lampua pihattorakennuksen sisäpuolella.

"Yleensä ultrakuksissa ja muissa lääkintätoimenpiteissä eläinlääkärille tuomani kirkas roikkalamppu ei tarkastusta tehneelle kunnaneläinlääkärille käynyt vaihtoehdona, koska sitä ei pysty käyttämään jatkuvasti", Lahdenranta kertoo.

Käyttämään jatkuvasti? Miksi pihatossa ylipäätään pitäisi pystyä lukemaan sanomalehteä "jatkuvasti", yöstä päivää?

Lahdenrannan tätä ihmetel- lessä hän sai vastaukseksi eläin-

Hmm... Olen mielestäni eläinten ystävä, mutta enpä tiedä enää. Minne no hävinnyt suhteellisuusdentaju? Eikö enää riitä, että eläimet ovat terveitä ja hyvävoimaisia? Onko todella tultu Suomessa siihen pisteeseen, että viranomaisella on oikeus määrittellä 'se ainoa oikea' eläimenpito?

Meillä viranomaisen ohjeistaa omistajaa päivittäiseen harjaukseen, sillä poni ei saa olla 'likainen'.

Mielessä välähtävät kuvat Normandiassa näkemistä ranskalaisista, miljoonien arvoisista siitosoriista, jotka vaeltavat kesät-talvet pihatossaan - ihan oikean mutapanssarin alla. Ei niitä harjailla, niiden annetaan elää omaa elämäänsä kaikessa yksituisuudessaan. Voin vain kuvitella mikä olisi siittolanjohtajan tyrmistyksen aste paikallisen eläinsuojeluvälvojan pelmaht- aessa paikalle kirjallinen harjaus- määräys kädessään...

Mikä voi olla motiivina täl- laiselle kansalaisten ylietiukalle valvonnalle?

Eikö kukaan valvo valvoja? Jos henkilö on pitänyt eläimiä useita kymmeniä vuosia, hänellä on todennäköisesti kyseisistä eläimistä yhtä paljon tietoa kuin keskivertoeläinlääkärillä - keskivertoeläinsuojeluvälvo- jasta puhumattakaan. Tapa suh- tautua eläimiin saattaa tulla eri- lainen, sillä asioilla on tapa-

na pelkistä ajan kulussa, mutta lopputulos eläimen kannalta voi silti olla hyvä, vaikkei jalopi- uisten karsinavien takana oltaisikaan.

Kyse on eräällä tapaa elämän- tapa- ja makuaasioista: kuin jos lastensuojeluviranomainen tuli- si penäämään minulta miksi en osta tyttärelleeni Calvin Klein - farkkuja.

Vähän rotia siis, kun määräyk- siä ruvetaan jakelemaan. Eten- kään, kun ei voi kuin ihmetel- lä, että eläinsuojelulaisa, johon tuomiossa viitataan, ylipäätään voi vetää johtopäätöksen 'sano- malehden luvusta'. Sieltä kun löytyy vain määräys 'hevoselle sopivasta valaistuksesta'.

LEENA ALERINI